

תוכנה 1

תרגול מס' 5: חוזים (הבנק חלק שני)

נעמה מאיר ומתי שמרת

חוזה בין ספק ללקוח

- חוזה בין ספק ללקוח מגדיר עבור כל שרות:
- תנאי ללקוח - "תנאי קדם" - precondition
- תנאי לספק - "תנאי אחר" - postcondition.

תנאי קדם (preconditions)

- מגדירים את הנחות הספק
- ההנחות הללו מתארות מצבים של התוכנית שבהם מותר לקרוא לשירות
- במקרים פשוטים (ונפוצים), ההנחות הללו נוגעות רק לקלט שמועבר לשירות
- במקרה הכללי ההנחות הללו מתייחסות גם למצב התוכנית, כגון משתנים גלובליים
- תנאי הקדם יכול להיות מורכב ממספר תנאים שעל כולם להתקיים (AND)

תנאי אחר (postconditions)

- מגדיר את המחויבות של הספק
- אם תנאי הקדם מתקיים, הספק חייב לקיים את תנאי האחר
- ואם תנאי קדם אינו מתקיים? לא ניתן להניח דבר:
 - אולי השרות יסתיים ללא בעיה
 - אולי יוחזר ערך שגוי
 - אולי השרות יתקע בלולאה אינסופית
 - אולי התוכנית תעוף מייד, אולי השרות יסתיים ללא בעיה אך והתוכנית תעוף / תתקע לאחר מכן

דוגמא 1

```
/*
 * precondition:
 *     1) arr != null
 *     2) arr.length > 0
 *     3) arr contains only numbers (no NaN or ±infinity)
 *
 * postcondition: Returns the minimal element in arr
 */
public static double min1(double[] arr) {
    double m = Double.POSITIVE_INFINITY;

    for (double x : arr)
        m = (x < m ? x : m);

    return m;
}
```

המימוש אינו בודק את קיומם של
תנאי הקדם

מה יקרה אם בקריאה ל- `min1` לא
יקוימו כל התנאים בתנאי הקדם?
?arr==null
?arr.length == 0
?NaN מכיל arr
?arr מכיל Infinity או -Infinity?

דוגמא 2 (אותו קוד, חוזה שונה)

```
/*
 * precondition:  arr != null
 *
 * postcondition:
 *   If ((arr.length==0) || (arr contains only NaNs))
 *       returns Infinity.
 *   Otherwise, returns the minimal value in arr.
 */
public static double min2(double[] arr) {
    double m = Double.POSITIVE_INFINITY;

    for (double x : arr)
        m = (x < m ? x : m);

    return m;
}
```

בהשוואה לחוזה מדוגמא 1:
חוזה מתירני יותר מבחינת הלקוח

דוגמא 3 (טיפול שונה ב- NaN)

```
/*
 * precondition:  arr != null
 *
 * postcondition: If (arr.length==0) returns Infinity.
 * Otherwise,   if arr contains NaN - returns NaN.
 * Otherwise,   returns the minimal value in arr.
 */
public static double min3(double[] arr) {
    double m = Double.POSITIVE_INFINITY;

    for (double x : arr) {
        if (Double.isNaN(x))
            return x;
        m = (x < m ? x : m);
    }

    return m;
}
```

השוואה לחוזה מדוגמא 2:
טיפול שונה במקרה קצה
(קיום ערכי NaN)

דוגמא 4 (ללא precondition)

מוכן לכל מקרה

תנאי אחר המגדיר תגובה לכל קלט אפשרי מסבך את הקוד.

```
/*
 * precondition: true
 *
 * postcondition: If ((arr==null) || (arr.length==0))
 *                 returns NaN
 * Otherwise, if arr contains only NaN - returns Infinity.
 * Otherwise, returns the minimal value in arr, ignoring any NaN.
 */
public static double min4(double[] arr) {
    if (arr == null || arr.length == 0)
        return Double.NaN;

    double m = Double.POSITIVE_INFINITY;

    for (double x : arr)
        m = (x < m ? x : m);

    return m;
}
```


דוגמא 5 (ללא precondition)

```
/*
 * precondition: true
 *
 * postcondition: If ((arr != null) &&
 *                  (arr.length > 0) &&
 *                  (arr contains only numbers))
 *                  returns the minimal value in arr.
 *                  Else, the return value is undefined.
 */
public static double min5(double[] arr) {
    if (arr == null)
        return 0;

    double m = Double.POSITIVE_INFINITY;

    for (double x: arr)
        m = (x < m ? x : m);

    return m;
}
```

תנאי אחר המגדיר תגובה רק לקלט פשוט. עבור קלטים אחרים - מתחייב להחזיר ערך כלשהו לא מוגדר (כלומר לסיים קריאה באופן תקין)

פקודת ה-'להפקיד'

```
/**  
 * Makes a deposit to the account  
 * @pre amount > 0  
 * @post getBalance() == $prev(getBalance()) + amount  
 */  
public void deposit(double amount) {  
    balance += amount;  
}
```

הערך של הביטוי לפני
ביצוע הפונקציה

פקודת ה-'למשוך'

```
/**
 * Withdraw amount from the account
 * @pre 0 < amount <= getBalance()
 * @post getBalance() == $prev(getBalance()) - amount
 */
public void withdraw(double amount) {
    balance -= amount;
}
```

נשתמש רק בממשק הפומבי של המחלקה לתיאור החוזה

העברה בנקאית

אפשרות א: מתודה סטטית שתקבל שני חשבונות בנק ותבצע ביניהם העברה:

```
/**
 * Makes a transfer of amount from one account to the other
 * @pre 0 < amount <= from.getBalance()
 * @pre from != null
 * @pre to != null
 * @pre from != to
 * @post to.getBalance() == $prev(to.getBalance()) + amount
 * @post from.getBalance() == $prev(from.getBalance()) - amount
 */
public static void transfer(double amount,
                             BankAccount from,
                             BankAccount to) {
    from.withdraw(amount);
    to.deposit(amount);
}
```

העברה בנקאית

אפשרות א: מתודה סטטית שתקבל שני חשבונות בנק ותבצע ביניהם העברה:

```
/**
 * Makes a transfer of amount from one account to the other
 * @pre 0 < amount <= from.getBalance()
 * @pre from != null
 * @pre to != null
 * @post to.getBalance() == $prev(to.getBalance()) + amount
 * @post from.getBalance() == $prev(from.getBalance()) - amount
 */
public static void transfer(double amount,
                             BankAccount from,
                             BankAccount to) {
    if (from != to) {
        from.withdraw(amount);
        to.deposit(amount);
    }
}
```

שמורת המחלקה (Class Invariant)

■ צריכה להתקיים "תמיד"

■ לפני ואחרי ביצוע כל מתודה ציבורית

■ אחרי הבנאי

■ במחלקה חשבון בנק:

■ חשבון חייב להיות עם יתרה אי שלילית

■ לכל חשבון קיים מספר מזהה במערכת

■ לכל חשבון יש בעלים

שמורת BankAccount

```
/**
 * @inv getBalance() >= 0
 * @inv getAccountNumber() > 0
 * @inv getOwner() != null
 */
public class BankAccount {
    ...
}
```

בנאי BankAccount

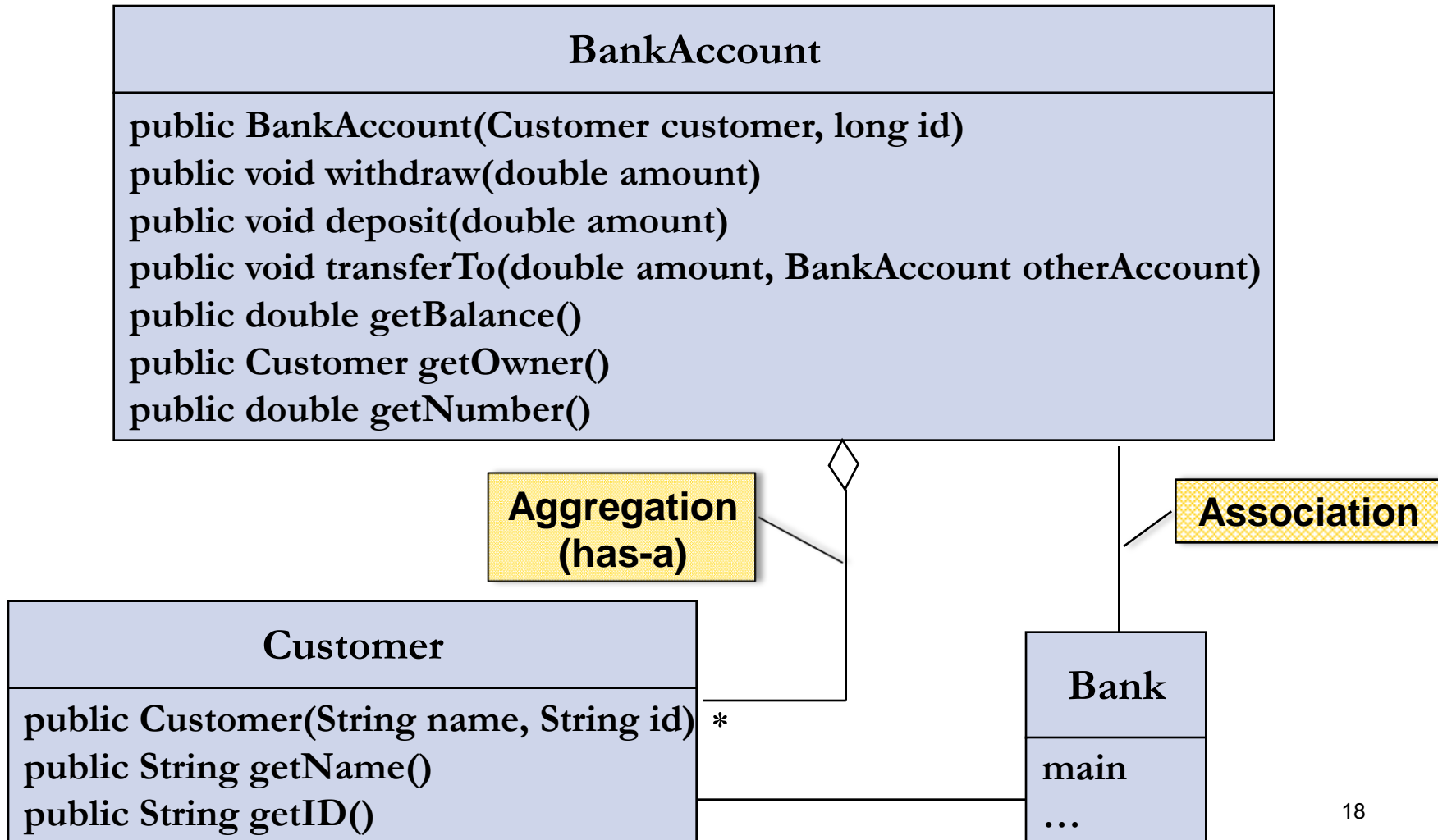
```
/**
 * Constructs a new account and sets its owner and identifier
 * @pre id > 0
 * @pre customer != null
 * @post getOwner() == customer
 * @post getAccountNumber() == id
 * @post getBalance() == 0
 */
public BankAccount(Customer customer, long id) {
    accountNumber = id;
    owner = customer;
}
```


המערכת הבנקאית

- נתאר את מערכת התוכנה שלנו בעזרת דיאגרמות
- דיאגרמות סטטיות:
- תיאור היחסים בין המחלקות השונות במערכת
- דיאגרמות דינאמיות:
- תיאור ההתנהגות של המערכת בזמן ריצה
 - מצב האובייקטים
 - תיאור של תרחיש

Class Diagram

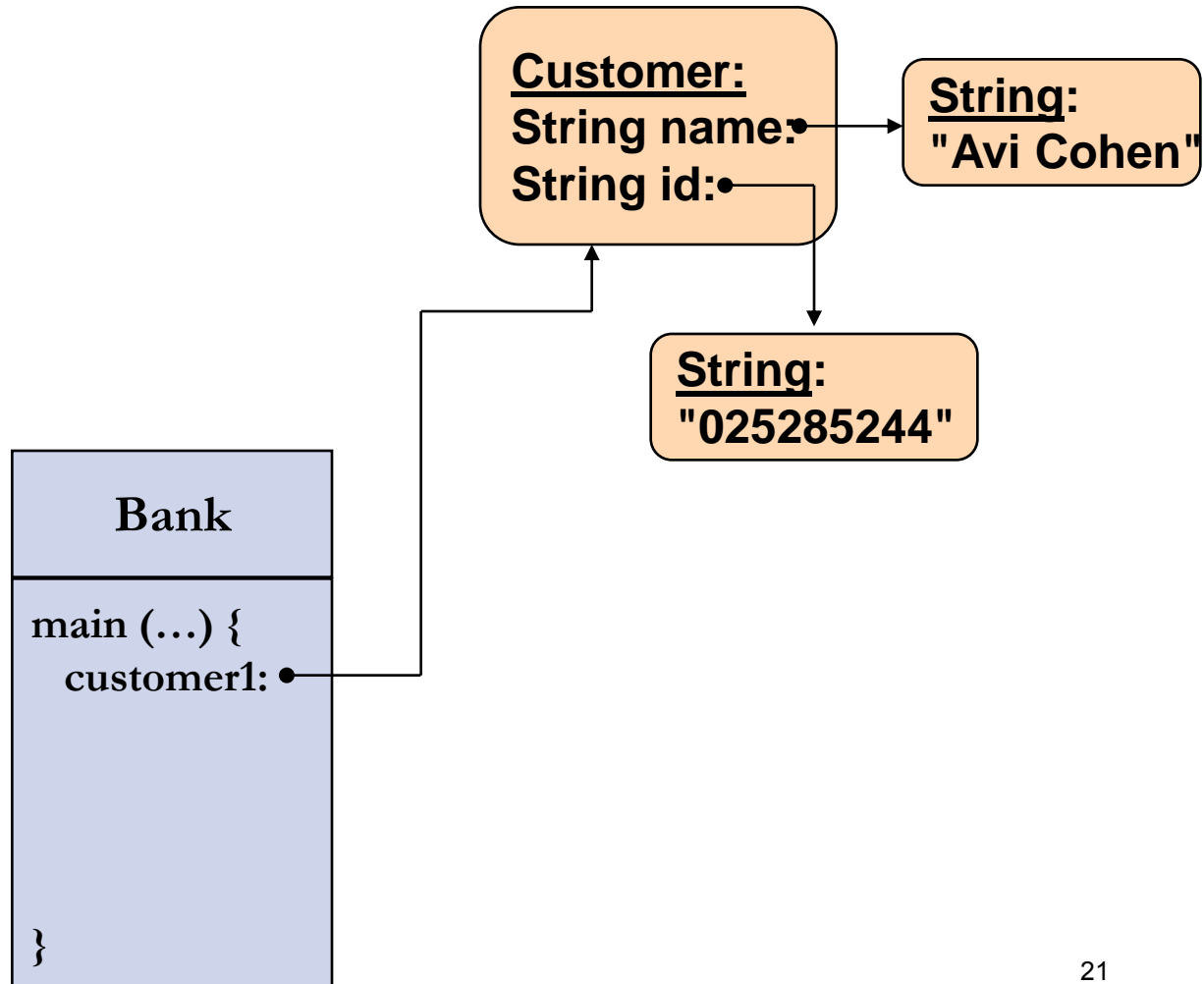
המחלקה Customer

```
public class Customer {  
    public Customer(String name, String id) {  
        this.name = name;  
        this.id = id;  
    }  
  
    public String getName() {  
        return name;  
    }  
  
    public String getID() {  
        return id;  
    }  
  
    private String name;  
    private String id;  
}
```

Toy Bank Program

```
public class Bank {  
    public static void main(String[] args) {  
        → Customer customer1 = new Customer("Avi Cohen", "025285244");  
        Customer customer2 = new Customer("Rita Stein", "024847638");  
  
        BankAccount account1 = new BankAccount(customer1, 1234);  
        BankAccount account2 = new BankAccount(customer2, 5678);  
        BankAccount account3 = new BankAccount(customer2, 2984);  
  
        account1.deposit(1000);  
        account2.deposit(500);  
        account1.transferTo(100, account3);  
        account2.withdraw(300);  
  
        System.out.println("account1 has " + account1.getBalance());  
        System.out.println("account2 has " + account2.getBalance());  
    }  
}
```

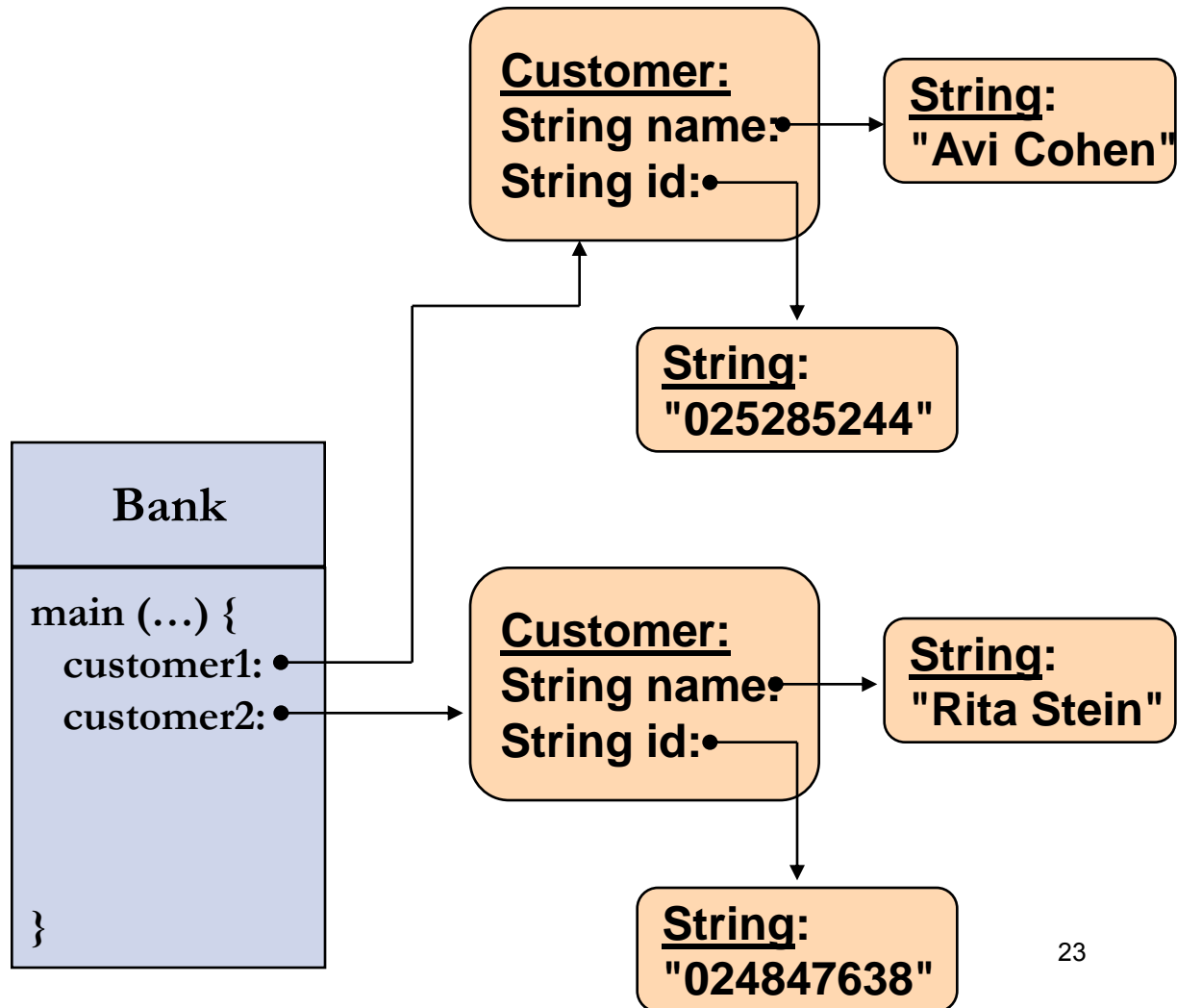
Object Diagram

Toy Bank Program

```
public class Bank {  
    public static void main(String[] args) {  
        Customer customer1 = new Customer("Avi Cohen", "025285244");  
        → Customer customer2 = new Customer("Rita Stein", "024847638");  
  
        BankAccount account1 = new BankAccount(customer1, 1234);  
        BankAccount account2 = new BankAccount(customer2, 5678);  
        BankAccount account3 = new BankAccount(customer2, 2984);  
  
        account1.deposit(1000);  
        account2.deposit(500);  
        account1.transferTo(100, account3);  
        account2.withdraw(300);  
  
        System.out.println("account1 has " + account1.getBalance());  
        System.out.println("account2 has " + account2.getBalance());  
    }  
}
```

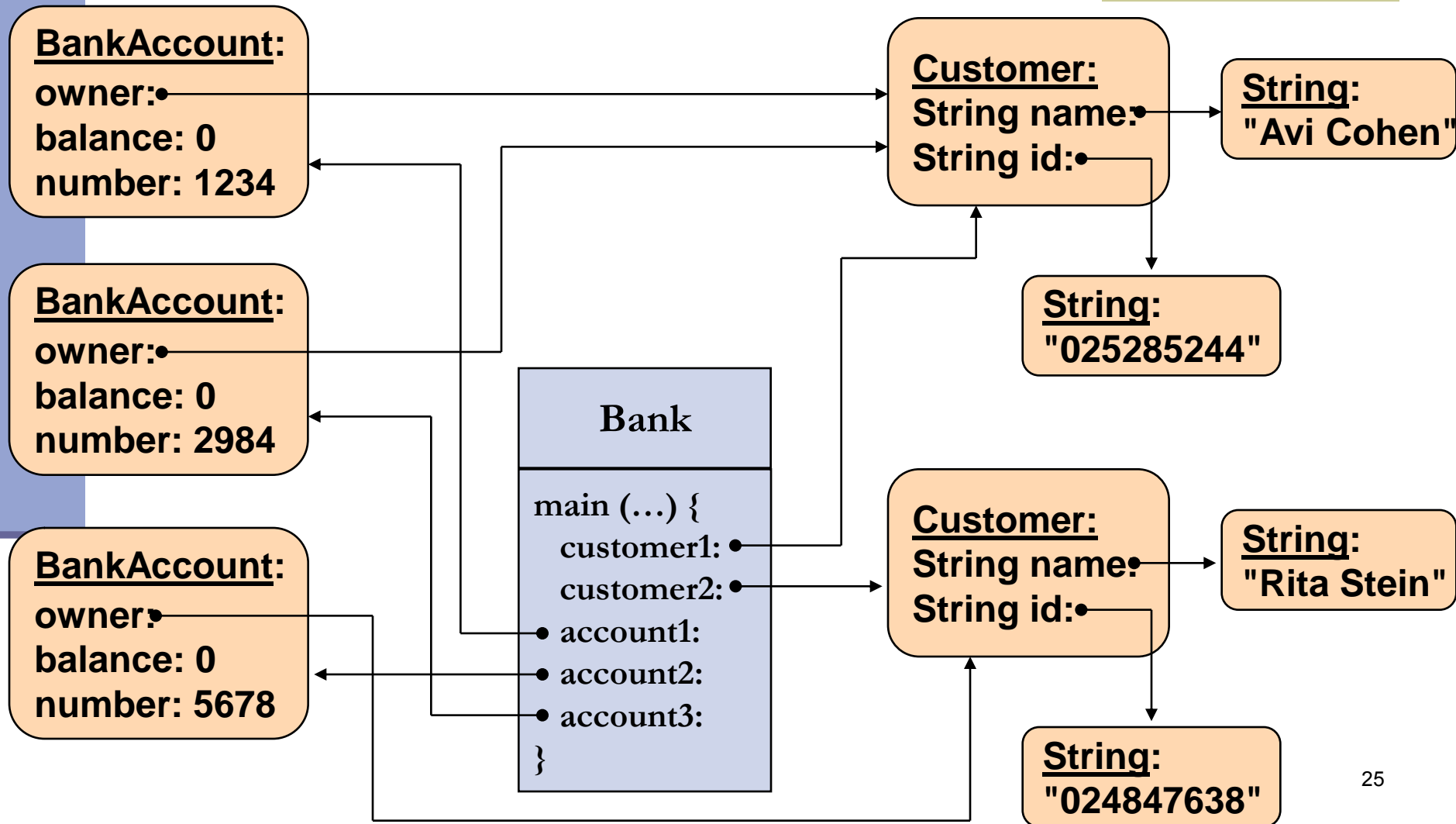
Object Diagram

Toy Bank Program

```
public class Bank {  
    public static void main(String[] args) {  
        Customer customer1 = new Customer("Avi Cohen", "025285244");  
        Customer customer2 = new Customer("Rita Stein", "024847638");  
        → BankAccount account1 = new BankAccount(customer1, 1234);  
        BankAccount account2 = new BankAccount(customer2, 5678);  
        BankAccount account3 = new BankAccount(customer2, 2984);  
  
        account1.deposit(1000);  
        account2.deposit(500);  
        account1.transferTo(100, account3);  
        account2.withdraw(300);  
  
        System.out.println("account1 has " + account1.getBalance());  
        System.out.println("account2 has " + account2.getBalance());  
    }  
}
```

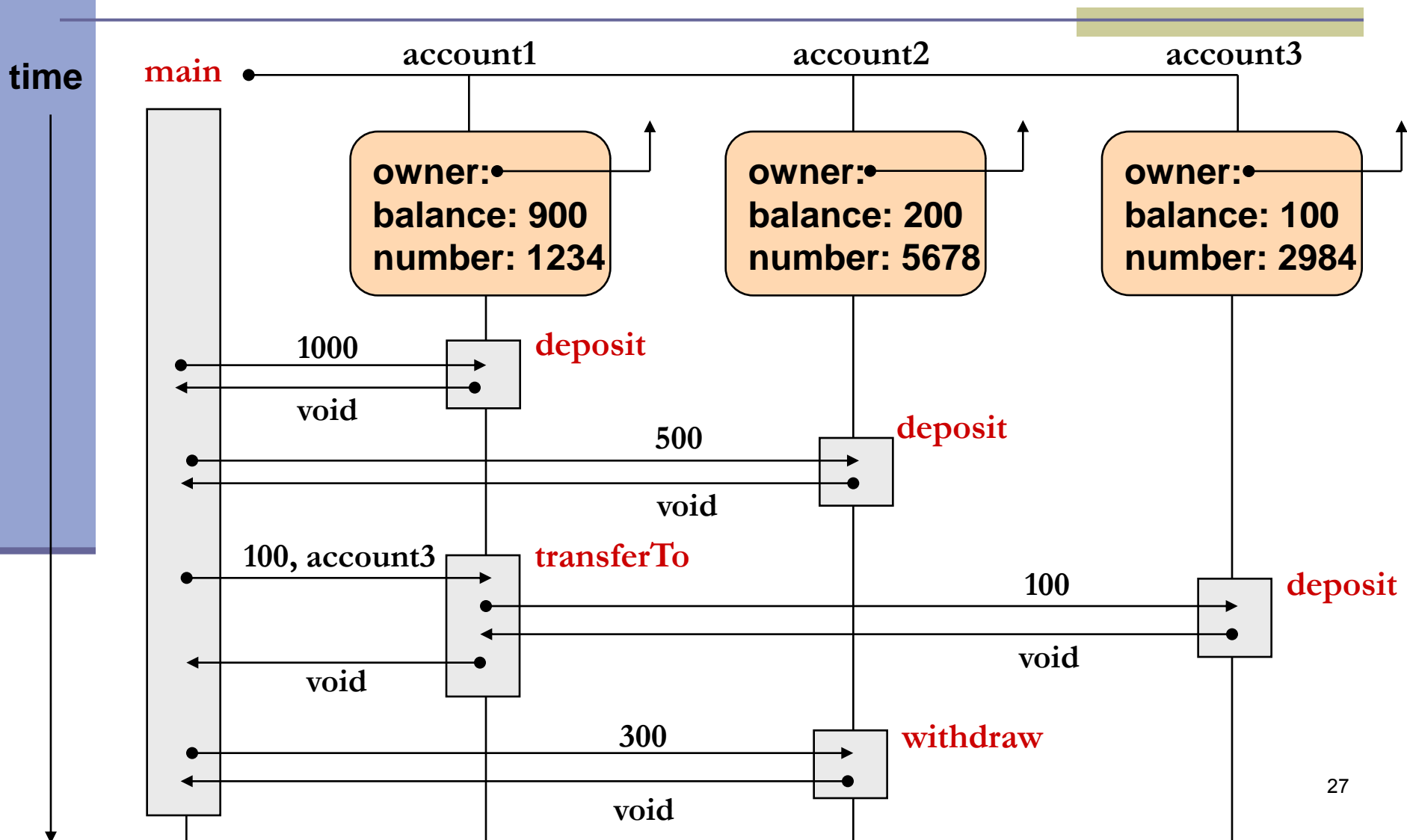

Object Diagram

Message Sequence Chart

```
public class Bank {  
    public static void main(String[] args) {  
        Customer customer1 = new Customer("Avi Cohen", "025285244");  
        Customer customer2 = new Customer("Rita Stein", "024847638");  
  
        BankAccount account1 = new BankAccount(customer1, 1234);  
        BankAccount account2 = new BankAccount(customer2, 5678);  
        BankAccount account3 = new BankAccount(customer2, 2984);  
  
        account1.deposit(1000);  
        account2.deposit(500);  
        account1.transferTo(100, account3);  
        account2.withdraw(300);  
  
        System.out.println("account1 has " + account1.getBalance());  
        System.out.println("account2 has " + account2.getBalance());  
    }  
}
```

Message Sequence Chart

Output

```
public class Bank {  
    public static void main(String[] args) {  
        Customer customer1 = new Customer("Avi Cohen", "025285244");  
        Customer customer2 = new Customer("Rita Stein", "024847638");  
  
        BankAccount account1 = new BankAccount(customer1, 1234);  
        BankAccount account2 = new BankAccount(customer2, 5678);  
        BankAccount account3 = new BankAccount(customer2, 2984);  
  
        account1.deposit(1000);  
        account2.deposit(500);  
        account1.transferTo(100, account3);  
        account2.withdraw(300);  
  
        System.out.println("account1 has " + account1.getBalance());  
        System.out.println("account2 has " + account2.getBalance());  
    }  
}
```

output: account1 has 900.0
account2 has 200.0